

Skatteutskottets betänkande**1983/84:29****om anslag för budgetåret 1984/85 till tullverket m. m. (prop. 1983/84:100 bil. 9, finansdepartementet)****SJUNDE HUVUDTITELN****D. Vissa centrala myndigheter m. m.****Sammanfattning**

I betänkandet behandlas budgetpropositionen såvitt avser anslag till tullverket m. m. och en partimotion från folkpartiet med bl. a. ett yrkande om att det föreslagna anslaget skall höjas med 2 milj. kr. för narkotikabekämpningen. Utskottet tillstyrker propositionen och avstyrker motionen i denna del.

I betänkandet behandlas vidare ett annat yrkande i den nyssnämnda partimotionen om tillgång för tullverket till polisens spaningsregister via egna terminaler samt motioner om oförändrad bemanning inom kustbevakningen, om ett bibehållande av kustposteringen i Arkösund och om en omstationering från Nynäshamn till Gotland av utsjöbevakningsfartyget Tv 172. Utskottet avstyrker även dessa motionsyrkanden.

Vidare behandlas vissa frågor beträffande export och import. I propositionen föreslås vissa ändringar i tullagen (1973:670) som innebär dels att tullen får ta ut en avgift av s. k. kreditimportörer, dels att det skall få föreskrivas att en exportör skall bifoga faktura till en exportanmälan för att möjliggöra en bättre kontroll. Dessutom anges att kontrollgrupper skall inrättas för fysisk kontroll av godset. Mot de två sistnämnda förslagen har två motioner väckts med yrkanden om avslag. Utskottet tillstyrker propositionen och avstyrker motionerna.

Beträffande importen har regeringen nyligen beslutat om en uppstramning av bestämmelserna om s. k. samlastningsgoods. I två motioner yrkas att bestämmelserna skall upphävas. Utskottet avstyrker motionerna.

Slutligen behandlas två motioner om lättnader i bestämmelserna om temporär tullfrihet. I den ena motionen begärs en möjlighet för nordiska turister att kortare perioder lämna kvar en husvagn i Sverige utan förtullning. I den andra motionen yrkas att nordiska medborgare skall undantas från förbudet att i det egna landet använda bil som är registrerad i grannlandet. Utskottet avstyrker den förstnämnda motionen och förordar ett tillkännagivande med anledning av den sistnämnda.

Reservationer har avgivits beträffande anslaget för narkotikabekämpningen, kustbevakningens resurser, kustposteringen i Arkösund samt export- och importkontrollen.

D 3. Tullverket: Förvaltningskostnader.

Propositionen

Regeringen har i proposition 1983/84:100 bilaga 9 (finansdepartementet) under punkt D 3 (s. 85–95) föreslagit

1. att riksdagen antar ett vid propositionen fogat förslag till lag om ändring i tullagen (1973:670),

2. att riksdagen till *Tullverket: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 671 522 000 kr.,

3. att riksdagen godkänner förslaget till driftstat för budgetåret 1984/85 för *förvaltning av tullverkets fastigheter*.

Lagförslaget

Lagförslaget har följande lydelse:

Härigenom föreskrivs att 18 och 23 §§ tullagen (1973: 670) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §

Generaltullstyrelsen får föreskriva att tull och annan införselavgift får betalas enligt särskild tullräkning.

Särskild tullräkning får utfärdas gemensamt för flera beslut. Räkningen skall betalas inom den tid som generaltullstyrelsen bestämmer, dock ej senare än en månad från den dag då räkningen utfärdades.

Särskild tullräkning får utfärdas gemensamt för flera beslut. Räkningen skall betalas inom den tid som generaltullstyrelsen bestämmer, dock ej senare än en månad från den dag då räkningen utfärdades. *Regeringen eller, efter regeringens bestämmande, generaltullstyrelsen får föreskriva att en särskild avgift skall erläggas för sådan räkning.*

Särskild tullräkning får utställas på ombud som avses i 7 § andra stycket, om ombudet åtagit sig betalningsansvaret.

23 §¹

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter i fråga om förfarandet vid utförsel och vid återbetalning av eller befrielse från tull eller annan införselavgift på grund

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter i fråga om förfarandet vid utförsel och vid återbetalning av eller befrielse från tull eller annan införselavgift på grund

Nuvarande lydelse

av utförsel eller därmed jämställd åtgärd.

Föreslagen lydelse

av utförsel eller därmed jämställd åtgärd. Därvid får föreskrivas att den för vars räkning vara utförs ur landet skall avlämna faktura eller motsvarande handling samt uppge fakturanummer och varumottagare i exportanmälan för varan när denna anmäls till utförsel.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

¹ Senaste lydelse 1976: 532.

Motionerna

I detta sammanhang behandlar utskottet
dels en motion från förra riksmötet, nämligen

1982/83:1939 av Per-Ola Eriksson m. fl. (c)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om avskaffande av hinder för turism med husvagn inom och mellan de nordiska länderna.

dels de under allmänna motionstiden 1983/84 väckta motionerna

1983/84:758 av Anna Wohlin-Andersson m. fl. (c, s, m, fp, vpk)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen begära att tullverket inom anvisad anslagsram bibehåller kustposteringen i Arkösund.

1983/84:892 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp)

I motionen yrkas – med hänvisning till motion 891 –

1. att riksdagen beslutar att till Tullverket: Förvaltningskostnader för budgetåret 1984/85 anvisa ett förslagsanslag som är 2 milj. kr. högre än vad föredraganden föreslagit för att därmed möjliggöra ytterligare två narkotika-hundekipage samt 15 ytterligare tjänster,

2. att riksdagen hos regeringen hemställer att generaltullstyrelsen ges möjlighet att ansluta vissa av tullverkets terminaler till rikspolisstyrelsens spaningsregister.

1983/84:948 av Sonja Rembo m. fl. (m)

I motionen yrkas

1. att riksdagen beslutar att de nya reglerna för tullkontroll av samlastningsgods icke skall träda i kraft,

2. att riksdagen beslutar anhålla att regeringen efter det att den av tullverket och BRÅ genomförda undersökningen utvärderats återkommer

till riksdagen med förslag till de åtgärder som med anledning av undersökningsresultatet kan vara erforderliga.

1983/84:1267 av tredje vice talmannen Karl Erik Eriksson (fp)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär en översyn av gällande bestämmelser i syfte att undanta medborgare i gränstrakterna från förbudet att i det egna landet använda bil som är registrerad i grannlandet.

1983/84:1484 av Kenth Skårvik (fp) och Björn Molin (fp)

I motionen yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om oförändrad bemanning inom kustbevakningen.

1983/84:2117 (jfr 2116) av Per Stenmarck m. fl. (m)

såvitt avser yrkandena

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående väntade bestämmelser om samlastningsgods,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående regler för exportkontroll.

1983/84:2150 av Kerstin Ekman (fp)

I motionen yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att utsjöbevakningsfartyget Tv 172 bör stationeras vid Gotland.

1983/84:2170 av Rune Rydén (m)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar avslå förslaget rörande uppgifter i exportanmälan om fakturanummer och kravet på att foga en fakturakopia till exportanmälan.

Utskottet

Anslagsfrågan

Förslagsanslaget till tullverkets förvaltningskostnader är beräknat med utgångspunkt i den principiella uppläggning generaltullstyrelsen angett för verksamheten under de närmaste tre åren. För hela perioden innebär detta en besparing på 6 %. Samtidigt har de prioriterade områdena undantagits från besparingar. Sammanlagt har för budgetåret 1984/85 föreslagits att för tullverkets förvaltningskostnader anvisas ett förslagsanslag av 671 522 000 kr.

I motion 892 av Jan-Erik Wikström m. fl. yrkas att anslaget höjs med 2 milj. kr. Detta skulle enligt motionärerna innebära att tullverket för narkotikabekämpning kan tillföras ytterligare 15 tjänster, vilket tullverket föreslagit i sin anslagsframställning, samt dessutom två hundekipage.

Enligt budgetpropositionen finns visst utrymme för att öka insatserna mot bl. a. narkotikasmuggling, men finansministern har avstått från att nu lägga fram förslag om resursförstärkningar på detta område. I stället aviseras en proposition senare i år med ett samlat förslag till åtgärder mot den illegala narkotikahandlingen. Mot bakgrund härav anser utskottet att det finns skäl

att avvakta med ett ställningstagande till frågan hur tillgängliga resurser bör fördelas och disponeras tills denna proposition är lagd. Härtill kommer att narkotikakommissionen i en promemoria förordat att ytterligare resurser inte skall satsas på hundar utan på annan teknisk utrustning, utlastningslokaler etc. Detta förhållande ger ytterligare belägg för att riksdagen inte nu bör fatta beslut om att tillföra tullen fler hundekipage utan vänta tills ett samlat förslag föreligger. Av det anförda framgår att utskottet inte har något att erinra mot propositionen i denna del, och utskottet avstyrker följaktligen motion 892 yrkande 1.

I övrigt finner utskottet det i budgetpropositionen föreslagna anslaget till tullverkets förvaltningskostnader väl avvägt och tillstyrker bifall till propositionen. Detsamma gäller förslaget till driftstat för förvaltning av tullverkets fastigheter.

Polisens register

I folkpartimotionen 892 yrkas också att generaltullstyrelsen skall ges möjlighet att ansluta vissa terminaler till rikspolisstyrelsens spaningsregister.

Skatteutskottet vill med anledning härav erinra om att riksdagen tidigare har uttalat ett sådant önskemål. Narkotikakommissionen har sedermera föreslagit att tullen får tillgång till vissa uppgifter i polisens register via egna terminaler. Detta förslag bereds f. n. inom regeringskansliet. Med hänsyn härtill torde någon ytterligare framställning från riksdagen inte vara påkallad, varför utskottet avstyrker motionen även i denna del.

Kustbevakningen

I flera motioner berörs kustbevakningens resurser och organisation. Kenth Skårvik och Björn Molin (båda fp) begär i motion 1484 ett tillkännagivande om oförändrad bemanning inom kustbevakningen, varvid motionärerna närmast uttrycker oro för följderna av en nedskärning i Bohuslän. I fempartimotionen 758 med Anna Wohlin-Andersson (c) som första namn begärs att tullverket inom den anvisade anslagsramen bibehåller kustposteringen i Arkösund. I motion 2150 av Kerstin Ekman (fp) yrkas att riksdagen uttalar att utsjöbevakningsfartyget Tv 172 stationeras vid Gotland, eftersom fartygets bevakningsområde till största delen är förlagt till området öster om Gotland.

Med anledning av motionsyrkandena om kustbevakningens bemanning och organisation vill utskottet erinra om följande. När riksdagen behandlade anslaget till tullverket och kustbevakningen förra våren (SkU 1982/83:28) betonades att av ekonomiska skäl erforderliga personalminskningar inte borde drabba kustbevakningen eller tullens övriga bevakningsverksamhet och att tullverkets behov borde prioriteras vid anslagsfördelningen. Det ansågs emellertid nödvändigt att ta till vara möjligheterna att göra besparing-

är även på tullområdet. Riksdagen utgick från att regeringen uppmärksammat skulle följa frågan om tullverkets anslagsbehov. Med anledning av detta har regeringen, enligt ett av finansministern nyligen avlämnat interpellationssvar i riksdagen, i regleringsbrevet för innevarande budgetår föreskrivit att generaltullstyrelsen får planera sin verksamhet så, att inga uppsägningar av personal inom kustbevakningen och övrig bevakning behöver göras på grund av medelsbrist. Tullverket har också erhållit de extra medel som behövts för att inte tvingas säga upp bevakningspersonal.

Även för budgetåret 1984/85 innebär budgetförslaget att tillgängliga resurser disponeras så att ingen bevakningspersonal behöver sägas upp. Å andra sidan har finansministern ansett sig inte kunna biträda ett förslag av generaltullstyrelsen om förstärkning av kustbevakningen med åtta man. Vidare har kravet på rationaliseringar medfört en del organisatoriska förändringar inom kustbevakningen. Så t. ex. har verksamheten vid posteringen i Marstrand sedan april 1983 varit reducerad, då den tulljakt som varit baserad där måst utrangeras av åldersskäl. Bevakningen av området har lösts på annat sätt. Utskottet återkommer nedan till frågan om indragning av denna och vissa andra kustposterings.

Utskottet hade i och för sig funnit det önskvärt att kunna tillgodose generaltullstyrelsens begäran om förstärkning av kustbevakningen men har förståelse för att finansministern i nuvarande statsfinansiella läge har ansett sig böra avvisa anslagsframställningen på denna punkt. Vad särskilt gäller situationen på västkusten framgår det av finansministerns nyssnämnda interpellationssvar i riksdagen, att området är tillräckligt väl tillgodosett från såväl bevaknings- som sjöräddningssynpunkt även efter en eventuell indragning av kustposterings i Marstrand. Sammanfattningsvis anser utskottet att budgetförslaget tillgodoser rimliga krav på resurstillförsel till kustbevakningen. På grund härav avstyrker utskottet motion 1484.

Som nyss nämnts har av rationaliseringsskäl generaltullstyrelsen planerat att dra in vissa kustposterings. Förutom den i Marstrand gäller det kustposteringsarna i Arkösund och Piteå. Sedan frågan hänskjutits till regeringen har regeringen nu medgett att kustposteringsarna i de berörda orterna får dras in.

När det gäller de berörda indragningarna vill utskottet framhålla att utskottet inte vill motsätta sig rationaliseringar inom kustbevakningen, t. ex. genom organisatoriska förändringar, om de kan genomföras utan att förutsättningarna för en god bevakning minskar. Utskottet har ingen anledning att ifrågasätta regeringens och generaltullstyrelsens bedömning att en indragning av dessa posterings kan ske utan att bevakningen försämrats. Beträffande Marstrand vinner denna uppfattning stöd av de upplysningar finansministern nyligen lämnat riksdagen. När det gäller kustposterings i Arkösund – som tagits upp i den berörda fempartimotionen – saknas det enligt utskottets uppfattning tillräckliga skäl att ifrågasätta regeringens bedömning att denna rationalisering kan genomföras utan att det från

bevakningssynpunkt innebär någon försämring. Utskottet finner därför i motsats till motionärerna ingen anledning att nu förbjuda de av regeringen medgivna indragningarna. Utskottet förutsätter emellertid att en eventuell avveckling genomförs med största möjliga hänsynstagande till personalen. Med det sagda avstyrker utskottet bifall till motion 758.

En återkommande fråga gäller en omstationering till Gotland av utsjöbevakningsfartyget Tv 172, som nu är stationerat i Nynäshamn. Utskottet har tidigare uttalat att fartyget så snart som möjligt bör stationeras på Gotland men samtidigt tvingats konstatera att förutsättningar för en omstationering saknas då fartyget inte kunnat bemannas med kompetent personal, villig att bosätta sig på Gotland. Enligt vad utskottet erfarit har förhållandena i detta hänseende inte ändrats. Utskottet anser därför att riksdagen inte f. n. bör uttala sig till förmån för en omedelbar omplacering men förutsätter – nu liksom tidigare – att tullverket fortlöpande bevakar alla möjligheter att så snart förutsättningar finns genomföra den avsedda omstationeringen till Gotland. Med det anförda avstyrker utskottet motion 2150.

Kontroll av export och import m.m.

I syfte att förbättra exportkontrollen och exportstatistiken föreslås i budgetpropositionen att i tullagen skall tas in ett bemyndigande för regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer att föreskriva att faktura eller motsvarande handling skall bifogas exportanmälan och att uppgift skall lämnas om fakturanummer och varumottagare. Därutöver bör enligt budgetförslaget särskilda resurser tillföras tullen för att bestrida kostnaderna för inrättande av grupper för fysisk kontroll av exportgods.

Rune Rydén (m) yrkar i motion 2170 avslag på propositionen såvitt avser lagförslaget. Han motiverar avslagsyrkandet med att kravet på att faktura skall fogas till exportanmälan skulle innebära stora omställningar, kostnader och leveransförseningar för exportörerna. Per Stenmarck m. fl. (m) yrkar i motion 2117 – med hänvisning till den motivering som redovisas i motion 2116 – att riksdagen uttalar att en ökad satsning på stickprovskontroller och hårdare straffpåföljder bättre tillgodoser propositionens syfte än att inrätta nya kontrollgrupper.

Utskottet behandlar i detta sammanhang även vissa motioner om nya regler för importkontroll som regeringen och generaltullstyrelsen har beslutat skall gälla fr. o. m. den 1 april 1984. De nya reglerna innebär att samlastningsgods – dvs. varor till två eller flera mottagare inom landet som transporteras på en och samma lastbil, påhängsvagn, container eller järnvägsvagn – i regel måste in på tullupplag för kontroll innan det får gå vidare till mottagarna. I samband härmed skall kontrolleras att lasten stämmer med vad som står i godslistor m. m.

I motion 948 av Sonja Rembo m. fl. (m) yrkas att de nya bestämmelserna

inte skall träda i kraft. Motionärerna menar att riksdagen hos regeringen bör begära nya förslag till åtgärder när man har tillgång till resultatet av en undersökning, som tullverket påbörjat i samarbete med brottsförebyggande rådet, om omfattningen av felen vid import. Även Per Stenmarck m. fl. (m) yrkar i motion 2117 att kungörelsen om förfarandet vid förtullning av samlastningsgods upphävs.

Företrädare för exportindustrin har inför utskottet uttryckt sin oro för konsekvenserna av de nya kontrollbestämmelserna när det gäller såväl export som import. Man befärar störningar i godstrafiken, leveransförseningar och ökad pappershantering. Vad särskilt gäller exporten har man pekat på svårigheterna att förete en faktura för tullen i sådana fall då fakturan framställs i det exporterande företags dator och transmitteras över till mottagaren för att där vara till hands när godset anländer. Vidare anser exportindustrin att sekretesskyddet hos tullen är otillräckligt. Även i fråga om importen har man uppgett att de nya bestämmelserna medför problem i form av ökade transportkostnader, långa väntetider vid gränspassagerna och en ökad risk för godsskador och svinn. Man har samtidigt förklarat sig medveten om kontrollproblemen men ansett att dessa bör lösas på annat sätt och i samarbete mellan tullverket och näringslivet.

Företrädare för generaltullstyrelsen har för utskottet uppgett bl. a. följande. De nya föreskrifterna om faktura, fakturanummer och varumottagare vid export är avsedda att användas selektivt i de fall annan betryggande kontroll inte kan åstadkommas. Det väsentliga för tullverket är att få en möjlighet att stämma av en sändning mot företagets bokföring. Detta nödvändiggör att sändningen kan identifieras i bokföringen. Leveransen kan i många fall identifieras på annat sätt än genom tillgång till faktura, fakturanummer och varumottagare, men man anser inom tullen att man måste ha befogenheter att kräva att en sådan handling eller uppgift företes. Beträffande förfarandet vid import innebär de nya bestämmelserna att godset – när man inte på annat sätt i tillräcklig utsträckning kan kontrollera att alla kollin och delsändningar i leveransen anmäls till tullklarering – skall tas in på tullupplag eller i vart fall redovisas i tullupplagets godsredovisning. Det är tullverkets strävan att i samverkan med näringslivet etablera sådana regler och rutiner vid både export och import som kan fungera smidigt och friktionsfritt utan att kontrollkravet eftersätts.

Utskottet vill uttrycka sin förståelse för tullverkets krav på en uppstramning av de bestämmelser som gäller vid export och import mot bakgrund av utvecklingen inom den internationella handeln och de oegentligheter som obestriddligen förekommer i dessa sammanhang. Bl. a. förekommer påstådd utförsel för att uppnå orättmätiga fördelar vid mervärdeskatteredovisningen och för att erhålla obefogade restitutioner och bidrag av olika slag. Utskottet anser därför i likhet med generaltullstyrelsen att en förstärkning av kontrollen är angelägen. Det föreslagna bemyndigandet är enligt utskottet ägnat att förbättra förutsättningarna att avslöja och beivra ekonomisk brottslighet.

t. ex. då en exporttransaktion ingår som ett moment i brottsligheten, och torde i övrigt ha en positiv allmänpreventiv effekt. Utskottet har samtidigt förståelse för exportindustrins oro och irritation över att även seriöst arbetande företag kan drabbas och att utvecklingen mot förenklade transportrutiner i viss utsträckning kan komma att hämmas. Företagens farhågor torde emellertid grunda sig på en överdriven föreställning om hur strikt och rigoröst de nya reglerna kommer att tillämpas. Utskottet, som tagit fasta på generaltullstyrelsens inför utskottet lämnade uppgifter att fakturakravet inte kommer att användas generellt utan selektivt och i sista hand som ett möjligt sanktionsmedel, utgår från att tullverket kommer att hantera sina nya befogenheter varsamt och med omdöme. Bl. a. bör, som finansministern framhållit, beaktas möjligheterna att på annat sätt få fullgod säkerhet från kontrollsynpunkt, t. ex. i de fall datoriserad fakturering sker mellan olika företag inom en koncern. En tanke som enligt utskottet bör prövas närmare av tullverket är möjligheten att godta ett annat unikt nummer än fakturanumret som kan göra sändningen identifierbar i bokföringen. För att göra en sådan lösning möjlig bör dock enligt utskottet lagtexten förtydligas. En annan fråga som tullverket bör uppmärksamma är hur de konfidentiella handlingar som fakturor utgör skall omgärdas med betryggande sekretess. Utskottet förutsätter slutligen att samtalen mellan tullverket och näringslivet fortsätter och att man i samverkan försöker komma fram till ett så smidigt och friktionsfritt system som möjligt. Utskottet förutsätter att även regeringen med uppmärksamhet följer denna fråga. Med det sagda tillstyrker utskottet propositionen i denna del och avstyrker motion 2170.

För att förbättra kontrollen av att exporthandlingar överensstämmer med vad som faktiskt förs ut krävs en förstärkning av den fysiska kontrollen. Skatteutskottet biträder därför regeringens förslag att tillföra tullverket medel för att inrätta särskilda grupper för fysisk kontroll av exportgods samt för administrativa kostnader till följd av ökade exportuppgifter. Motion 2117 avstyrks följaktligen i denna del.

De skärpta kontrollrutinerna för samlastningsleveranserna är motiverade av att tullmyndigheterna i ökad utsträckning har kunnat konstatera att gods hunnit in i landet utan anmälan och att lastförteckningar och frakthandlingar ofta visat sig vara ofullständiga eller felaktiga. Bestämmelserna ligger inom ramen för de befogenheter som styrelsen har när det gäller tullkontrollens inriktning och omfattning. Den undersökning motionärerna bakom motion 948 syftar på avser, enligt vad utskottet erfarit, ett annat område av tullkontrollen, nämligen en fysisk kontroll av infört gods, medan syftet med den nu aktuella uppstramningen i fråga om samlastningsgods är att säkerställa att godset över huvud taget registreras. Eftersom även utskottet anser att det är angeläget att förhindra att varor införs oanmälda och då utskottet bedömer motionärernas farhågor för anhopning av gods och långa väntetider i importhamnarna och merkostnader för näringslivet som överdrivna, vill utskottet inte motsätta sig att de nya bestämmelserna sätts i kraft som

planerat. Inte minst intresset av att motverka felaktig konkurrens talar för att kontrollen bör förbättras. Utskottet förutsätter dock att de nya reglerna genomförs och tillämpas på ett sätt som så långt som möjligt begränsar de praktiska och ekonomiska olägenheterna för näringslivet och den utrikes trafiken och att tullverket fortsätter att i samråd med näringslivet försöka få fram så snabba och enkla inpasseringsrutiner som möjligt. Med det sagda avstyrker utskottet motion 2117 i denna del och motion 948.

I budgetpropositionen föreslås även att tullagen skall ändras så att en avgift får tas ut av de s. k. kreditimportörerna. På denna punkt föranleder förslaget inte någon erinran från utskottets sida.

Temporär tullfrihet

I motion 1267 begär tredje vice talmannen Karl Erik Eriksson (fp) en översyn av gällande bestämmelser i syfte att undanta medborgare i gränstrakterna från förbudet att i det egna landet använda bil som är registrerad i grannlandet. Motionären beskriver ett fall då en norsk medborgare av norska myndigheter vägrats att i Norge använda en bil registrerad på ett företag i Sverige som norrmannen var delägare i. Enligt motionären är bestämmelserna likartade på båda sidor om gränsen.

Bestämmelserna som motionären vänder sig mot är närmast reglerna i 44 och 45 §§ tullkungörelsen (1973:1014) och dessa reglers motsvarighet i Norge. Enligt bestämmelserna i tullkungörelsen medges temporär tullfrihet för transportmedel som resande inför för enskilt bruk, om han är bosatt i utlandet och skall vistas i Sverige endast tillfälligt, samt för personbil eller motorcykel som är införd i exportvagnsförteckning. I dessa fall upphör den temporära tullfriheten om fordonsinnehavaren inte längre är bosatt i utlandet eller hans vistelse här i landet inte längre är tillfällig. Vidare sägs uttryckligen att transportmedlet inte får användas i yrkesmässig trafik eller överlåtas. Det får inte heller lånas eller hyras ut till en person som är bosatt i Sverige. En ytterligare möjlighet till temporär tullfrihet, som står öppen även för den som är bosatt i Sverige, gäller transportmedel som skall användas endast tillfälligt för transport inom landet av last eller passagerare eller föras genom landet. Denna bestämmelse, som egentligen är avsedd enbart för yrkesmässig trafik, tillämpas av de svenska myndigheterna enligt vad utskottet erfarit på så sätt att temporär tullfrihet medges i den situation som i Sverige motsvarar den motionären beskriver för färd mellan gränsen och bostaden.

Utskottet vill inledningsvis erinra om att de gällande bestämmelserna, som är av gammalt datum, har sin bakgrund i bl. a. de svenska principerna för vägtrafikbeskattning. Enligt dessa principer skall fordon, även utlandsregistrerade, som framförs på det svenska vägnätet träffas av svensk skatt i den mån inte ingångna konventioner och bilaterala avtal lägger hinder i vägen. Utskottet vill i och för sig inte ändra på dessa principer men är samtidigt

medvetet om att den moderna utvecklingen i riktning mot ökad rörlighet över gränserna har medfört att bestämmelserna i enskilda fall upplevs som krångliga och onödigt rigorösa. Motionären har pekat på ett sådant fall, som avser transportmedel registrerat i ett nordiskt grannland. Utskottet anser därför att det är motiverat att undersöka möjligheterna att lätta på bestämmelserna i de fall en strikt tillämpning ter sig omotiverad. Utskottet förutsätter att man uppmärksammar frågan inom regeringen och tar upp den i ett lämpligt sammanhang. Eftersom det är till fördel att reglerna är likartade även hos våra grannländer kan det enligt utskottets uppfattning finnas fog för att också aktualisera frågan på det nordiska planet. Med det anförda anser utskottet sig ha besvarat motionen. Vad utskottet anfört bör ges regeringen till känna.

I motion 1939 från förra riksmötet av Per-Ola Eriksson m. fl. (c) begärs att riksdagen uttalar att hinder för turism med husvagn inom och mellan de nordiska länderna bör avskaffas. Motionärerna syftar på det förhållandet att en turist som besöker Sverige med bil och husvagn inte får lämna landet och låta fordonen vara kvar utan att de förtullas.

Enligt ett frågesvar som utrikeshandelsministern i höstas lämnade riksdagen arbetar man inom regeringskansliet på att finna en praktisk och smidig lösning på de problem motionärerna pekar på. Enligt vad utskottet erfarit pågår övervägandena alltjämt inom regeringskansliet. Någon särskild framställning i frågan från riksdagens sida är följaktligen inte påkallad, varför utskottet avstyrker bifall till motionen.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *anslag till Tullverket: Förvaltningskostnader*
att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 bilaga 9 punkt D 3 mom. 2 och med avslag på motion 1983/84:892 yrkande 1 till *Tullverket: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 671 522 000 kr.,
2. beträffande *Förvaltningen av tullverkets fastigheter*
att riksdagen med bifall till propositionen bilaga 9 punkt D 3 mom. 3 godkänner förslaget till driftstat för budgetåret 1984/85 för *förvaltning av tullverkets fastigheter*,
3. beträffande *polisens register*
att riksdagen avslår motion 1983/84:892 yrkande 2,
4. beträffande *kustbevakningens resurser*
att riksdagen avslår motion 1983/84:1484,
5. beträffande *kustposteringsen i Arkösund*
att riksdagen avslår motion 1983/84:758,
6. beträffande *en omstationering av utsjöbevakningsfartyget Tv 172*
att riksdagen avslår motion 1983/84:2150,

7. beträffande *ökad exportkontroll m. m.*

att riksdagen med anledning av propositionen bilaga 9 punkt D 3 mom. 1 och med avslag på motion 1983/84:2170 antar det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i tullagen (1973:670) med den ändringen att 23 § erhåller följande såsom utskottets förslag betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter i fråga om förfarandet vid utförsel och vid återbetalning av eller befrielse från tull eller annan införselavgift på grund av utförsel eller därmed jämfördd åtgärd. Därvid får föreskrivas att den för vars räkning vara utförs ur landet skall *avlämna faktura eller motsvarande handling samt uppge fakturanummer och varumottagare i exportanmälan för varan när denna anmäls till utförsel.*

Utskottets förslag

23 §

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter i fråga om förfarandet vid utförsel och vid återbetalning av eller befrielse från tull eller annan införselavgift på grund av utförsel eller därmed jämfördd åtgärd. Därvid får föreskrivas att den för vars räkning vara utförs ur landet skall, *när varan anmäls till utförsel, avlämna faktura eller motsvarande handling samt i exportanmälan uppge fakturanummer eller annan beteckning, genom vilken varan kan identifieras i hans bokföring, och varumottagare.*

8. beträffande *inrättande av särskilda kontrollgrupper för kontroll av export*

att riksdagen avslår motion 1983/84:2117 yrkande 6,

9. beträffande *kontroll av samlastningsgods*

att riksdagen avslår motion 1983/84:948 och motion 1983/84:2117 yrkande 5,

10. beträffande *temporär tullfrihet*

a) att riksdagen med anledning av motion 1983/84:1267 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört angående transportmedel registrerat i ett nordiskt grannland,

b) att riksdagen avslår motion 1982/83:1939.

D 4. Tullverket: Drift och underhåll av teknisk materiel m. m.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt D 4 (s. 95) och hemställer

att riksdagen till *Tullverket: Drift och underhåll av teknisk materiel m. m.* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 51 354 000 kr.

D 5. Tullverket: Anskaffning av viss materiel.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt D 5 (s. 96) och hemställer

att riksdagen till *Tullverket: Anskaffning av viss materiel* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 3 425 000 kr.

D 6. Tullverket: Vissa byggnadsarbeten vid tullverket.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt D 6 (s. 96-97) och hemställer

att riksdagen till *Tullverket: Vissa byggnadsarbeten vid tullverket* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 3 200 000 kr.

Stockholm den 20 mars 1984

På skatteutskottets vägnar
RUNE CARLSTEIN

Närvarande: Rune Carlstein (s), Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Olle Westberg (s), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Bo Forslund (s), Egon Jacobsson (s), Karl Björzén (m), Kjell Johansson (fp), Anita Johansson (s), Lars Hedfors (s), Anna Lindh (s)*, Ewy Möller (m) och Erkki Tammenoksa (s).

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservationer

Vid punkt D 3 Tullverket: Förvaltningskostnader har avlämnats följande reservationer och särskilda yttranden.

Anslagsfrågor (mom. 1)

1. Kjell Johansson (fp) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar i sista meningen på s. 4 med "Mot bakgrund" och slutar på s. 5 med "yrkande 1" bort ha följande lydelse:

Av budgetpropositionen (bilaga 9, s. 87) framgår att generaltullstyrelsen är helt övertygad om att en större mängd insmugglad narkotika kan upptäckas med utbyggda resurser vid gränskontroller m. m. och att tullen ofta har svårt att genomföra vissa målinriktade insatser på grund av brist på personal. Tullverket har i sin anslagsfranställning föreslagit att verket skall tillföras ytterligare 15 tjänster för narkotikabekämpning. Även om utskottet ser med tillfredsställelse att regeringen avser att lägga fram ett samlat program för att komma till rätta med den illegala narkotikahandlingen finns enligt utskottet ingen anledning att dröja med insatser som kan göras redan nu. En åtgärd är att tillföra tullverket den begärda förstärkningen, som utskottet –liksom motionärerna bakom motion 892 –bedömer som angelägen och som det enligt finansministern finns finansiellt utrymme för. Man kan vidare diskutera vilken utrustning tullen är bäst betjänt av för att effektivt avslöja narkotikasmuggling. Enligt utskottet torde det knappast föreligga några delade meningar om att narkotikahundarna är till stor hjälp vilket för övrigt utskottet kunnat förvissa sig om vid ett besök på distriktstullkammaren på Arlanda. Utskottet anser därför, i likhet med motionärerna, att tullverket utan dröjsmål bör tillföras resurser som möjliggör anskaffande av ytterligare två hundekipage. Sammanlagt innebär vad utskottet nu anfört att utskottet biträder yrkandet i motion 892 att tullverket bör tillföras 2 milj. kr. utöver vad som föreslås i budgetpropositionen.

dels att utskottet under mom. 1 bort hemställa

att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100 bilaga 9 punkt D 3 mom. 2 och med bifall till motion 1983/84:892 yrkande 1 till *Tullverket: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 673 522 000 kr.

Kustbevakningens resurser (mom. 4)

2. Stig Josefson, (c). Ingemar Hallenius (c) och Kjell Johansson (fp) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 6 som börjar med "Utskottet hade" och slutar med "utskottet motion 1484" bort ha följande lydelse:

Regeringen tillgodoser inte anslagskraven såvitt avser kustbevakningen.

Kustbevakningen drabbades redan föregående år av en viss personalminskning som inte kunnat täckas av motsvarande rationaliseringar inom kustbevakningsverksamheten. För Bohusläns del skulle enligt utskottets mening ytterligare nedskärningar inom kustbevakningen drabba kusten från söder till norr. Utsatta områden är Marstrands och Strömstads regioner. Eftersom en mycket stor del av kustbevakningens arbete utgörs av sjuktransporter skulle en neddragning skapa stora problem för dessa områden. En neddragning skulle också leda till att sjöräddning och allmän kustbevakning eftersattes. Under senare år har narkotikasmuggling förekommit på Bohuskusten. Eftersom en av tullverkets prioriterade uppgifter är att stoppa införsel av narkotika vid gränserna, bör man enligt utskottet även av detta skäl värna om bevakningen av dessa kusttrakter –liksom självfallet om kustbefolkningens säkerhet. Utskottet anser alltså att generaltullstyrelsen bör få resurser som möjliggör en oförändrad bemanning inom kustbevakningen. Om det skulle visa sig att kustbevakningens behov inte kan tillgodoses inom ramen för det nu föreslagna anslaget bör regeringen återkomma med nya förslag. Vad nu anförts bör ges regeringen till känna. Utskottet tillstyrker således bifall till motion 1484.

dels att utskottet under mom. 4 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1983/84:1484 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anført om bemanningen inom kustbevakningen.

Kustposteringen i Arkösund (mom. 5)

3. Stig Josefson (c), Ingemar Hallenius (c) och Kjell Johansson (fp) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 6 med "När det" och slutar på s. 7 med "till motion 758" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill inledningsvis erinra om att riksdagen våren 1980 uttalade sig mot en indragning av de berörda kustposteringarna. Enligt riksdagens uttalande borde vidare, om tillräckliga skäl för ett bibehållande trots allt inte ansågs föreligga, ett förslag om indragning föreläggas riksdagen för förnyad prövning. Att regeringen nu beslutat medge indragning finner utskottet anmärkningsvärt.

Vad särskilt gäller kustposteringen i Arkösund förtjänar framhållas att länsstyrelsen i Östergötlands län enhälligt har motsatt sig en nedläggning. Som påpekas i motion 758, som skrivits under av representanter för samtliga riksdagspartier, arbetar kustposteringen i Arkösund med sjöräddning, jakt, fiske- och naturvårdstillsyn, sjötrafikövervakning, skyddsområdestillsyn för försvaret, havsbottenövervakning, oceanografisk observationstjänst, tillsyn över förbudet mot dumpning av avfall i vatten och oljeutsläpp. Den hjälper brandförsvaret med brandsläckning på öar, i fartyg och på fritidsbåtar. Den hjälper till med transporter vid olycksfall och akuta sjukdomar, och dess

lokalkännedom och tillmötesgående är ovärderliga när det gäller att bistå den bofasta skärgårdsbefolkningen och den ständigt ökande turistströmmen. En indragning av kustposteringen innebär enligt utskottets mening en försvagning av bevakningsresurserna i Östergötlands skärgård som rimmar illa med riksdagens uttalande förra året om det angelägna i att prioritera kustbevakningens behov. Med en annan prioritering av tullverkets resurser bör enligt utskottets uppfattning förutsättningar finnas att behålla posteringen. Utskottet anser således i likhet med motionärerna bakom motion 758 att riksdagen bör begära att kustposteringen i Arkösund bibehålls.

dels att utskottet under mom. 5 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1983/84:758 beslutar att hos regeringen begära att tullverket inom anvisad anslagsram bibehåller kustposteringen i Arkösund.

Ökad exportkontroll m. m. (mom. 7)

4. Knut Wachtmeister (m), Bo Lundgren (m), Karl Björzén (m), Kjell Johansson (fp) och Ewy Möller (m) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 8 med "Utskottet vill" och slutar på s. 9 med "avstyrker motion 2170" bort ha följande lydelse:

Regeringen har enligt utskottets uppfattning underskattat olägenheterna för det seriöst arbetande näringslivet, om kravet att förete fakturor, fakturanummer och varumottagare skall uppfyllas. Bl. a. anser utskottet att regeringen inte tillräckligt har beaktat svårigheterna att ta fram en faktura i sådana fall då en faktura framställs i exportföretagets dator och transmitteras över till mottagaren för att där vara till hands när godset anländer. Inte heller har tillräcklig hänsyn tagits till svårigheterna att förete faktura för enskilda leveranser när det gäller export av hela anläggningar som levereras successivt. Vidare förekommer enligt obestridda uppgifter från exportindustrins företrädare att fakturakravet helt kan omöjliggöra en export, nämligen när fakturan skall legaliseras av importlandets konsulat i Sverige och i vissa remburs- och dokumentaffärer. Därtill kommer att regeringen helt underlåtit att belysa hur fakturorna, som utgör konfidentiella handlingar, skall skyddas med en betryggande sekretess.

Sammanfattningsvis delar utskottet motionärernas och exportindustrins farhågor att fakturakravet skulle innebära omställningar, kostnader och leveransförseningar, något som inte bör accepteras med hänsyn till exportens betydelse för landets ekonomi. De fördelar som kan vinnas från kontrollsynpunkt står enligt utskottets mening inte i rimlig proportion till det merarbete och de kostnader för såväl staten som det seriöst arbetande näringslivet som förslaget innebär. Utskottet utgår från att man från näringslivets sida är beredd att medverka till att skapa ett godsflödessystem som tillgodoser såväl tullens kontrollambitioner som näringslivets krav på snabba och smidiga

leveranser. Tullverket bör ta fasta på detta och i samråd med näringslivet söka åstadkomma ett bättre kontrollsystem. Med hänsyn härtill anser utskottet sig böra avstyrka propositionen i denna del och tillstyrka motion 2170.

dels att utskottet under mom. 7 bort hemställa

att riksdagen med anledning av propositionen bilaga 9 punkt D 3 mom. 1 och med bifall till motion 1983/84:2170 antar det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i tullagen (1973:670) med den ändringen att 23 § utgår ur förslaget.

Inrättande av särskilda kontrollgrupper för kontroll av export (mom. 8)

5. Knut Wachtmeister (m), Bo Lundgren (m), Karl Björzén (m), Kjell Johansson (fp) och Ewy Möller (m) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 9 som börjar med "För att" och slutar med "denna del" bort ha följande lydelse:

I propositionen tillkännager regeringen sin avsikt att tillföra tullverket medel för att inrätta kontrollgrupper för fysisk kontroll av export. Utskottet anser dock, i likhet med motionärerna bakom motion 2117, att ekonomisk brottslighet i samband med export bör bekämpas med selektiva åtgärder, t. ex. genom en ökad satsning på stickprovskontroller och hårdare straffpåföljder för dem som överträder bestämmelserna. Vad nu sagts bör enligt utskottet ges regeringen till känna.

dels att utskottet under mom. 8 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1983/84:2117 yrkande 6 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om inrättande av kontrollgrupper för kontroll av export.

Kontroll av samlastningsgods (mom. 9)

6. Knut Wachtmeister (m), Bo Lundgren (m), Karl Björzén (m), Kjell Johansson (fp) och Ewy Möller (m) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 9 med "De skärpta" och slutar på s. 10 med "och motion 948" bort ha följande lydelse:

Bakgrunden till tullverkets nya bestämmelser om importkontroll av samlastningsgods är misstanken att en ökande mängd gods införs i landet utan att anmälas till förtullning. De negativa konsekvenserna av bestämmelserna i form av hämmat varuflöde, ökad godsanhopning och långa väntetider torde emellertid enligt utskottets uppfattning bli betydande. Enligt näringslivets beräkningar uppkommer merkostnader i miljardklassen. Med hänsyn till betydelsen för landet av en störningsfri utrikeshandel bedömer utskottet att vinsterna i kontrollhänseende inte står i någon rimlig proportion till

nackdelarna. Härtill kommer enligt vad utskottet erfarit, att näringslivet har utarbetat en alternativmetod i syfte att tillmötesgå såväl tullmyndigheternas önskemål om en ökad tillförlitlighet i godslistorna som näringslivets krav på effektiva godsflöden med ett minimum av störningar vid gränsen. Detta förslag, som innebär att man skapar ett ansvarssystem som borgar för att anmälningshandlingarna är korrekta utan att varorna lossas på tullupplag, bör enligt utskottet prövas närmare inom tullverket innan de nya bestämmelserna sätts i kraft. Vidare finns det enligt utskottet skäl att avvakta den undersökning av tullverket och BRÅ som nämns i motion 948 och som går ut på att genom stickprov få en uppfattning om den totala omfattningen av felen vid import till landet under en tidsperiod av minst ett år. Tills vidare bör enligt utskottet generaltullstyrelsens kungörelse om tullklarering av samlastningsgods upphävas. Vad nu anförts bör enligt utskottet ges regeringen till känna. Utskottet tillstyrker således såväl motion 2117 yrkande 5 som motion 948 yrkandena 1 och 2.

dels att utskottet under mom. 9 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1983/84:948 och motion 1983/84:2117 yrkande 5 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför om tullkontrollen av samlastningsgods.

Särskilda yttranden

Polisens register (mom. 3)

1. Kjell Johansson (fp) anför

Jag vill erinra om att riksdagen tidigare har begärt att regeringen skulle komma med förslag i 1983 års budgetproposition om en terminalutbyggnad som ger tullverket tillgång till rikspolisstyrelsens spaningsregister. Det är därför enligt min mening anmärkningsvärt att något förslag ännu inte har lagts fram. Under tiden har emellertid på förslag av narkotikakommissionen en försöksverksamhet genomförts i Malmöhus län, bl. a. i syfte att belysa effekterna av att tullen har fått tillgång till vissa polisregister. Narkotikakommissionen har därefter, bl. a. på basis av resultatet av denna försöksverksamhet, lagt fram ett mera konkret förslag om terminalanslutning till polisens register. Då sålunda underlag nu finns att verkställa riksdagens beslut förutsätter jag att regeringen skyndsamt bereder ärendet för att få till stånd ett snabbt genomförande.

Ökad exportkontroll m. m. (mom. 7)

2. Stig Josefson och Ingemar Hallenius (båda c) anför:

Nuvarande regler och rutiner är bristfälliga när det gäller kontroll av export. Detta i sin tur har gjort det svårt att beivra ekonomisk brottslighet i

samband med export. Som exempel på sådan brottslighet kan nämnas varusmuggling i form av brott mot exportrestriktioner och utsmuggling av stöldgods, mervärdeskatteskugg och restitutions- och bidragsfusk. Förslaget i propositionen att ge tullmyndigheterna befogenhet att kräva en faktura m. m. ger kontrollmyndigheterna bättre möjligheter än f. n. att stämma av en exportsändning mot exportörens bokföring men är samtidigt behäftat med den nackdelen, vilket också näringslivet påtalat, att en alltför strikt tillämpning lägger en hämsko på godstrafiken. Detta är allvarligt med hänsyn till landets beroende av sin export.

Eftersom vi bedömer att en förstärkning av exportkontrollen är angelägen som ett viktigt led i kampen mot ekonomisk brottslighet och då även seriöst arbetande exportföretag är betjänta av att branschen saneras och ojust konkurrens motverkas har vi inte velat motsätta oss att generaltullstyrelsen får det begärda bemyndigandet. Samtidigt vill vi betona att tillämpningen måste ske med urskillning och omdöme. Hur verkningarna av det nya systemet kommer att bli i praktiken är emellertid svårt att överblicka. Vi utgår från att kontakterna mellan näringslivet och generaltullstyrelsen fortsätter i syfte att om möjligt ta fram ett bättre system som tillgodoser såväl samhällets krav på en tillfredsställande kontroll som näringslivets önskemål om fritt godsflöde och låga administrativa kostnader. Vi förutsätter att regeringen fortlöpande och med uppmärksamhet följer tillämpningen och verkningarna av den nya lagstiftningen och vidtar de åtgärder som kan visa sig erforderliga.

